853/10

Den 18. oktober 2010 blev i sag nr. 75.493:

xxxx xxxxxxx xxxxxxx
xxxxxxxxxxx xxx xxxxx
xxxx xxxxxxxxx

mod

Nordea Pension
Klausdalsbrovej 615
2750 Ballerup

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikrede, der er omfattet af en firmapensionsordning i Nordea Pension, klager ved sin advokat over selskabets afslag på helbredsbetingede ydelser.

Selskabets advokat henviser til, dels at klagerens erhvervsevne var nedsat i dækningsberettigende grad allerede på tidspunktet for optagelse i pensionsordningen, dels at klageren afgav urigtige oplysninger i forbindelse med tegningen.

Den omhandlede pensionsordning giver ret til præmiefritagelse og udbetaling af invalidepension, hvis erhvervsevnen som følge af sygdom eller ulykke nedsættes med mindst halvdelen.

Klageren blev som led i et ansættelsesforhold omfattet af den omhandlede pensionsordning pr. 1/3 2007. I forbindelse med optagelsen skulle hun udfylde en helbredserklæring; en såkaldt førtidspensionserklæring, som hun den 2/2 2007 under et informationsmøde på arbejdspladsen for samtlige medarbejdere besvarede således:

"Er der rejst ansøgning om offentlig førtidspension/invaliditetsydelse?	Nej X	Ja	…
Er du indstillet til eller tilkendt offentlig førtidspension/invaliditetsydelse?	Nej X	Ja	…
Har du søgt, søger du, er du indstillet eller godkendt til eller er du ansat i fleksjob eller skånejob?"	Nej X		

Endvidere benyttede klageren sig af muligheden for omvalg, således at dækningen ved invaliditet og død blev forhøjet. Den årlige invalidepension blev således forhøjet fra 60 % af hendes årsløn til 70 %, svarende til 252.000 kr. årligt. Dødsfaldssummen blev forhøjet fra 100 % af årslønnen til 200 %.

Den 1/12 2007 ansøgte klageren om helbredsbetingede ydelser fra selskabet. I skrivelse af 31/12 2007 til selskabet redegjorde klagerens ægtefælle for sygehistorien og anførte derudover bl.a.:

> "Jeg kan i øvrigt oplyse, at vi siden 1985 har drevet selvstændig virksomhed A/S, men at vi d. 011007 har valgt at sælge virksomheden, og at jeg (S.N.) fortsætter som chef i virksomheden som ansat under den nye ejer.
> J. har under hele perioden fra hendes første sygedag modtaget fuld løn i virksomheden, men er opsagt af den nye ejer pr. 011007, idet man ikke ønsker at ansætte nært beslægtede medarbejdere. J. oppebærer fuld løn frem til d. 310308.
>
> I øvrigt kan oplyses, at vores pensionsrådgivere, S.G. og I.L., Nordea Liv & Pension i Å., ved tegning af firmapensionsordning har været fuldt orienteret om J.s situation. Ligeledes er pensionsrådgiver S.G., orienteret om den nuværende situation for J. og at vi har valgt at sælge vores virksomhed pr. d. 011007."

Selskabet indhentede herefter akter fra kommunen. Det fremgår heraf, at klageren, der er født i 1959 og uddannet sundhedsplejerske, blev sygemeldt pr. 9/2 2004 på grund af en svær depression. Hun var indlagt på V. Sygehus, Psykiatrisk afdeling i perioden 18/5 til 16/6 2004 og igen fra 27/8 til 27/9 2004 og fortsatte herefter den ambulante behandling indtil januar 2006 i en depressionstilbagefaldsgruppe. Sideløbende gik hun til ambulante samtaler med den behandlingsansvarlige overlæge K.S. fra V. Sygehus. Dette samtaleforløb fortsatte også efter januar 2006.
Kommunen forlængede løbende udbetalingen af sygedagpenge, som herefter ophørte pr. 29/8 2005. Fra 30/8 2005 udbetalte kommunen revalideringsydelse som led i etablering af en virksomhedsrevalidering 15 timer ugentligt på klagerens tidligere arbejdsplads. I kommunens journal er om et møde af 19/9 2005 mellem den kommunale sagsbehandler, jobkonsulenten, klageren og hendes ægtefælle bl.a. anført:

> "I perioden fra september til udgangen af november skal der gradvist arbejdes på, at du kommer op på fuld tid; 37 timer. Samtidig arbejde på og overveje relevante / nye arbejdsfunktioner / opgaver i forhold til målet om, at du revalideres ind i en administrativ funktion i firmaet B. / en ansættelse på ordinære / almindelige vilkår; selvforsørgelse omkring sommeren 06.

…
Den 1/12-05 er det hensigten, at der skal etableres en aftale om virksomhedsrevalidering med aftale om et gradueret løntilskud i forhold til din aktuelle arbejdsindsats, formodentlig med et udgangspunkt på et 50 % løntilskud i forhold til mindstelønnen indenfor aktuelle arbejdsområde.

Der vil være tale om en periode på ca. 6-8 måneder for virksomhedsrevalideringen. …

Aftalen er nu, at jobkonsulent H.Aa. kontakter dig i begyndelsen af oktober for at drøfte arbejdstid og arbejdsopgaver."

Ved opfølgningssamtale af 7/11 2005 arbejdede klageren ca. 15 til 20 timer ugentligt. Da depressionssymptomerne var tilbagevendende, kunne klageren ikke arbejde fuld tid pr. 1/12 2005, hvilket oprindeligt var planlagt. Den 7/12 2005 foretoges endnu en opfølgningssamtale. Af referat af opfølgningssamtalen fremgår bl.a.:

"**7/12-05:**
…
J. fortæller, at hun allermest ønsker fred lige nu. Hun har overvejet at tage væk i sommerhus i noget tid. Hun fortæller endvidere, at det er meget svært at tage initiativ til at gøre ret meget. Hos J. og S. er det familiens mødested at spise aftensmad sammen, men pt. er dette svært for J. at overkomme. Aftenen før fortæller J., at hun og S. havde været på besøg hos venner, og hun kan mærke i dag, at dette har været alt for meget.

Jane giver desuden udtryk for, at hun har svært ved at se, hvor meget hun kan klare at arbejde, som hun har det nu og siger flere gange, at hun allermest har brug for fred.

Målet med påbegyndelse af arbejde i september i forhold til en optræning til fuldtidsarbejde, således der kunne lægges en virksomhedsrevalideringsplan for J. og hermed blive opkvalificeret til en ny funktion drøftes. Udfra statusattest fra K.S. samt forløbet i efteråret spørger ut. til, om målet m.h.t. at nå op til fuldtid har været for uoverskueligt for J. og drøfter mulighederne for oprettelse af et fleksjob, hvor der oplyses om, at der skal ydes en reel arbejdsindsats, men at der kunne aftales skånehensyn, og hvor et af dem kunne være en nedsat arbejdstid for J.
Ut. spørger desuden J., om hun kunne forestille sig et forløb / kursus i helt andre omgivelser, hvor hun fik lov til at 'forkæle' sig selv og desuden prøve at arbejde på, at få hendes psykiske begrænsninger ind i hendes hverdag på en sådan måde, at det kunne blive nemmere at fungere og dermed samlet set arbejde med at få en bedre livskvalitet. J. har svært ved at se, om det ville være aktuelt for hende, da hun ikke rigtig kender til sådanne kurser. Ut. siger dertil, at det ville være nemmere at pege på relevante tiltag, såfremt J. var i stand til at pege på interesseområder.

Ut. orienterer om, at fleksjob muligheden synes realistisk at overveje, idet andre former for revalideringstiltag set i forhold til J.s psykiske tilstand, som bl.a. er præget af koncentrations og hukommelses gener, ikke synes foreneligt med uddannelsesmæssig overbygning på hendes sygeplejeruddannelse. Jane nævner selv skånejob, og hvad hvis hun slet ikke kan klare et arbejde. Ut. siger dertil, at det vurderes samlet set på hendes situation, at grundlaget for førtidspension ikke skønnes tilstede, idet det gudskelov ikke kan udelukkes, at J. har en restarbejdsevne, der så ville vil kunne bruges i et fleksjob.

Der oplyses om varighedskriterierne ved fleksjob berettigelse, og J. oplyser dertil, at hun pt. er på max medicindosis. Hun fortæller desuden, at hun ved øgning af hendes medicin kortvarigt mærkede effekten heraf, men at hun nu ikke rigtig mærker det.

Omkring detaljerne for oprettelse af et fleksjob oplyser S., at firmaet B. er et Aktieselskab, som han er ejer af, og at J. ejer deres hus og bil, og der kunne derfor blive tale om oprettelse af fleksjob som på en hvilken som helst anden arbejdsplads udfra den aktuelle lovgivning på området. Ut. vurderer udfra firmaets eksistensforhold, at der ikke er grundlag for oprettelse af fleksjob til J. i selvstændig virksomhed.
…
Afslutningsvist aftales det med J., at hun frem til januar 06 må tænke hendes situation igennem, hvad hun kan forestille sig, der vil være mest relevant at stile imod i forhold til drøftelserne d.d."

I referatet vedrørende opfølgningssamtale af 9/1 2006 hedder det bl.a.:

"Ut. spørger ind til det fremsendte referat fra møde hhv. d. 7/11 og d. 7/12-05. J. har læst dem for noget tid siden og kan ikke lige umiddelbart huske, om der er formuleringer eller andre oplysninger, som hun evt. havde kommentarer til. Hun nævner under referatet fra møde d. 7/12-05, at hun hæftede sig ved, at ut. havde skrevet, at uddannelsesmæssig overbygning ikke synes foreneligt med hendes koncentrations og hukommelsesmæssige gener. Dertil siger ut., at det er skrevet udfra, at der i forbindelse med stillingtagen til vurdering af berettigelse til fleksjob skal vurderes, hvorvidt der er aktuelle revalideringsmuligheder for J., idet mulighederne for ansættelse på helt normale vilkår skal kunne udelukkes i.f.m. ret til ansættelse i fleksjob.

Ved møde d. 7/12-05 besluttede ut., at J. frem til møde d. 9/1-06 havde mulighed for at tænke hendes situation igennem, om hun kunne forestille sig et afklaringskursus eller lign., et tilbud udenfor hendes vante rammer og dermed gå i gang med en anden form revalidering. Eller arbejde hen imod oprettelse af fleksjob på hendes hidtidige arbejdsplads.

J. og hendes mand giver udtryk for, at de ønsker, der arbejdes på, at der oprettes et fleksjob. J. siger, at målet i forhold til at arbejde 37 timer igen har været meget uoverskueligt for hende.

Ut. orienterer om, at der nu skal arbejdes på, at J.s fremmøde bliver stabilt, og at hun begynder at øge hendes arbejdstid til 3-4 timer daglig. Derudover også får fastlagt de nærmere arbejdsopgaver, idet der i forbindelse med berettigelse til fleksjob ses på arbejdsindsatsen, og på den måde udfra arbejdsevnen vurderer, om der vil være berettigelse til et 50 % eller 2/3 del (66,7 %) løntilskud. Derudover er det væsentligt at definere skånehensynene for J., og udfra den aktuelle arbejdssituation for J., skønnes det, at et af hendes skånehensyn vil være en nedsat arbejdstid.

Det aftales, at jobkonsulent kontakter J. om ca. 4 uger m.h.b på at begynde på at få præciseret relevante arbejdsopgaver i forhold til indhold og rammer for et fleksjob."

Af psykiatrisk speciallægeerklæring dateret 7/2 2006 af psykiater E.A. fremgår bl.a.:

"Hendes mors død var et meget stort traume for hende, og hun mener aldrig, at dette er blevet ordentligt bearbejdet.

Faderen var ikke i stand til at hjælpe hende igennem krisen, og senere har hun 'trukket sig', hvis nogen nærmede sig dette emne.
Hun gik for 5 - 6 år siden hos en kvindelig psykolog 4 - 5 gange, men da denne fik færten af, at moderens død var noget, som ans. aldrig havde fået ordentligt bearbejdet, og forsøgte at få ans. til at tale herom, valgte denne at afslutte samtalerne af angst for at komme til at bryde helt sammen.

Nuværende sindslidelse er således en fortsættelse af ans.' tidligere psykiske reaktioner, og hendes mere udtalte depressive symptomer udvikledes i efteråret 2004, hvor hun gik helt i stå, ikke kunne tage sig sammen til noget og isolerede sig fuldstændigt fra sine omgivelser.
Egen læge startede antidepressiv behandling og henviste hende senere til praktiserende psykiater, som fandt hende så dårlig, at han indlagde hende på psykiatrisk afdeling.
Siden har hendes tilstand svinget meget.

Hun følte en klar bedring i forbindelse med de elektriske behandlinger, men bedringen holdt sig ikke, og ind imellem har hun været lige så dårlig som tidligere, og hun har følt sig så elendig, at hun har haft lyst til at tage sit liv.

Gruppebehandlingen følte hun nok var en hjælp, idet hun der blev bekendt med andre kvinders livshistorie, ligesom hun gennem de kognitive teknikker, som de fik indprentet, bedre kunne overskue de dagligdags problemer, som plagede hende, men helt godt har hun ikke haft det på noget tidspunkt.

Hun har forsøgt at genoptage sit arbejde, men har ikke kunnet koncentrere sig herom og har meget svært ved overhovedet at forlade sit hjem.

Hun har i øjeblikket et meget stort søvnbehov, som formentlig skyldes medikationen.
Sover ofte 10 - 12 timer, og i forbindelse hermed har hun mange 'underlige' drømme.
Hun føler sig altid trist og sidder ind imellem for sig selv og græder

Ans.' ægtefælle, som virker særdeles fornuftig og reel, bekræfter de anamnestiske oplysninger, og han lægger ikke skjul på, at han efterhånden er kørt ned rent psykisk. Han får tårer i øjnene, da han skal fortælle om deres hjemlige problemer, og har meget svært ved at holde gråden tilbage.
Han har været med til næsten alle de samtaler, ans. har haft med forskellige terapeuter, og han lover fortsat støtte til ans.

Indtryk:
Ans. er en noget overvægtig kvinde, hvis udseende vel er alderssvarende. Hun frembyder ikke tegn på legemlig lidelse.
Psykisk er hun bevidsthedsklar, samlet og orienteret, men virker først og fremmest trist og depressiv med ringe mimik og monoton stemmeføring.
Hun er lidet spontan, klart mindreværdsfølende og selvbebrejdende, men fremkommer dog ikke med egentlige depressive vrangforestillinger.
Hun er ikke appellerende eller symptomfikseret på 'neurotisk' vis og synes ikke at overdrive sine mange klager.
Hun forekommer noget koncentrationssvækket, ligesom hendes hukommelse umiddelbart synes noget svækket.
Noget egentligt psykosesuspekt frembyder hun ikke.

Konklusion:

Denne 47 år gamle, gifte syge- og sundhedsplejerske synes præmorbidt at have været personlighedsmæssigt noget følsom, nærtagende og perfektionistisk præget, og moderens død, da ans. kun var 16 år gammel, har nok traumatiseret hende i væsentlig grad.

Hun har nok i en del år været depressivt præget, men det er dog først inden for de sidste 3 - 4 år, at de depressive symptomer er blevet så fremherskende, at de har kompromitteret hendes sociale og arbejdsmæssige funktioner.

Hun har været intensivt behandlet såvel af praktiserende psykiater som under indlæggelse på psykiatrisk afdeling, hvor hun foruden antidepressiv og stemningsstabiliserende medikation har været behandlet med ECT, som har haft god, men forbigående effekt og desværre også bevirkede, at hendes korttidshukommelse blev påvirket.

Ved aktuelle undersøgelse er ans. fortsat præget af en række depressive symptomer, ligesom hun forekommer lettere hukommelsessvækket, og hendes psykiske tilstand er generelt så dårlig, at hun på nuværende tidspunkt ikke kan opfattes som værende i stand til at magte nogen form for erhvervspræget arbejde.

Hun har fortsat kontakt med psykiatrisk afdeling, som også i det videre forløb må målrette den antidepressive behandling, der forhåbentlig på sigt vil kunne bedre hendes tilstand i en sådan grad, at hun vil kunne vende tilbage til erhvervspræget arbejde igen.

Prognosen må således principielt anses for at være god, men i nogle tilfælde er der dog hos deprimerede patienter tale om et mere kronificeret forløb, som ender med et varigt erhvervsevnetab.

Jeg vil anbefale, at man 'freder' ans. foreløbig i et halvt års tid og at man derefter påny konfererer sagen med den behandlingsansvarlige overlæge."

På baggrund af speciallægeerklæringen af 7/2 2006 vurderede kommunen ikke grundlag for at fortsætte revalideringsforløbet. Kommunen bragte herefter udbetalingen af revalideringsydelse til ophør pr. 31/3 2008, hvilket blev meddelt klageren i skrivelse af 27/3 2008. I kommunens begrundelse for ophør af revalideringsydelse hedder det bl.a.:

"I december 05 er der nyt møde med dig, og du fortæller, at du allermest ønsker at være i fred. Du orienteres om, at ut. har svært ved at se, at den nuværende plan vedr. etablering af virksomhedsrevalidering ikke længere synes realistisk, og det vurderes som nærliggende at tage stilling til muligheden for oprettelse af et fleksjob til dig. I den forbindelse oplyses der om varighedskriterierne vedr. ret til ansættelse i fleksjob, ligeledes at det skønnes relevant i den forbindelse at anmode om en speciallægeerklæring for at få uddybende oplysninger omkring din helbredsmæssige situation.

Der aftales et nyt møde med dig og din mand d. 9/1-06, således du kan tænke din situation igennem. Du er blevet, oplyst om, at der kan være tale om kortvarige afbrydelser af ens revalideringsplan, men er den ikke længere kortvarig, og målet ikke længere realistisk, vil der ikke længere kunne udbetales revalideringsydelse.

På møde d. 9/1-06 fortæller du, at det går lidt bedre, og at din medicinske behandling er optimeret. Du giver endvidere udtryk for, at du er interesseret i, at der tages stilling til mulighederne for, at der oprettes et fleksjob til dig på din nuværende arbejdsplads. Du orienteres

endvidere om væsentligheden af, at dit fremmøde bliver mere stabilt, og at din arbejdstid som minimum optrappes til 3-4 timer daglig. Desuden skal der fortsat arbejdes på at få defineret de konkrete arbejdsgaver i forhold til en fastsættelse af løntilskuddet i et fleksjob. Sidst men ikke mindst er det også hensigtsmæssig at præcisere dine skånehensyn.
…
Vurdering/begrundelse:
I.h.t speciallægeerklæring betyder det for din situation, at der pt. ikke kan fastslås konkrete varige helbredsmæssige begrænsninger i forhold arbejdsmarkedet og dermed kan der heller ikke pt. træffes afgørelse om berettigelse til ansættelse i fleksjob, idet en af betingelserne for ret til omfattelse af fleksjob bestemmelserne er, at der skal foreligge varige begrænsninger i ens arbejdsevne i.f.t arbejdsmarkedet. Dette kan ikke fastslås, idet prognosen for dig anses for at være god.

E.A. anbefaler, at du fredes foreløbig i et 1/2 års tid, og i forhold til udbetaling af bruttorevalideringsydelse, som blev startet op d. 29/8-05 vurderes det, at der pt. ikke er berettigelse hertil, idet planen for dig, m.h.t. i efteråret at komme på fuldtid, således der kunne iværksættes en virksomhedsrevalidering for dig på B., ikke er lykkedes. Såfremt der fortsat skal være ret til udbetaling af revalideringsydelse, forudsættes det, at jobplan følges jfr. § 53 i Lov om aktiv socialpolitik. Der er således ikke mulighed for at frede dig igennem den sociale lovgivning i foreløbig et halvt års tid, som E.A. skriver. Der kan være tale om kortvarige afbrydelser jfr. § 54 i Lov om aktiv social politik, men på baggrund af forløbet fra efteråret 05 og frem til nu, vurderes der ikke at være tale om en kortvarig afbrydelse.

Ifølge ut. oplysninger fra dig og din mand har det ikke været muligt for dig at komme ind på Bandagisten regelmæssigt, og på baggrund af speciallægeerklæring fra E.A. samt sagens oplysninger vurderes grundlaget for udbetaling af bruttorevalideringsydelse ikke længere at være tilstede.

Det skal oplyses, at du fortsat er omfattet af personkredsen for ret til revalideringsmæssig støtte m.h.b. på tilbagevenden til arbejdsmarkedet. Men selve forsørgelsesgrundlaget; bruttorevalideringsydelse kan pt. ikke længere udbetales. Viser det sig, at du om 1/2 år har det bedre psykisk og kan medvirke omkring en ny jobplan, vil der igen kunne udbetales bruttorevalideringsydelse til dig.

Jfr. anmodning i januar 06 om psykiatrisk speciallægeerklæring fra E.A. m.h.b. på vurdering af ret til omfattelse af fleksjob bestemmelserne, vurderes der ikke at være grundlag for omfattelse af fleksjob bestemmelser jfr. § 70 i Lov om en aktiv beskæftigelsesindsats. Begrundelsen herfor er, at der pt. ikke kan fastlås varige begrænsninger i din arbejdsevne i.f.t. arbejdsmarkedet, og endvidere kan revalideringsmulighederne heller ikke udelukkes, idet prognosen anses for at være god, og dermed kan det antages, at du vil kunne blive i stand til at medvirke omkring et revalideringsforløb på et senere tidspunkt."

Klageren genoptog ikke arbejdet, men modtog fortsat fuld løn. I forbindelse med ægtefællens salg af virksomheden (klagerens arbejdsplads) den 1/11 2007 blev klageren opsagt, idet den nye ejer ikke ønskede nært beslægtede medarbejdere i virksomheden. Hun oppebar fuld løn under opsigelsesperioden frem til 31/3 2008.

I skrivelse af 15/2 2008 afviste selskabet at yde dækning ved invaliditet. I skrivelsen hedder det bl.a.:

> "… såfremt vi havde modtaget oplysningerne om dit lange og alvorlige sygdomsforløb forud for tegningen den 1. marts 2007, ville vi ikke have tegnet invalidepension og præmiefritagelse for så vidt angår erhvervsudygtighed indtrådt før forsikringens tegning. Det er vor opfattelse, at du - efter at have læst spørgsmålene i ovennævnte erklæring - burde være klar over, at oplysningerne om dit lange sygdomsforløb og drøftelserne med kommunen om fleksjob, ville være af betydning for os, når vi skulle bedømme om vi kunne tilbyde dig forsikring med invalidepension og præmiefritagelse. Da du ikke har givet os disse oplysninger, er vi, efter reglerne i forsikringsaftalelovens § 6 og § 7 ikke forpligtet til at betale invalidepension eller give dig præmiefritagelse.
>
> Forudsætningen for at din forsikring skulle yde dækning, ville i øvrigt være, at din erhvervsudygtighed var opstået efter forsikringens tegning. Denne forudsætning er ikke opfyldt, idet du var erhvervsudygtig før indtegningen. Du vil således under alle omstændigheder ikke være berettiget til invalidepension og præmiefritagelse.
>
> Vi beklager, at du ikke er berettiget til nogen ydelse eller præmiefritagelse, og at vi ikke kan tegne forsikringen med invalidepension og præmiefritagelse. De andre dækninger i pensionsordningen kan du godt beholde."

Klagerens advokat anførte i skrivelse af 30/6 2008 hertil bl.a.:

> "Det er ikke korrekt, at min klient har tilbageholdt væsentlige oplysninger eller afgivet urigtige oplysninger. Dette kan dokumenteres gennem vidneafhøringer af de personer, der var til stede ved den indgåede aftale om firmapension, hvilke møder fandt sted i Nordea, H., den 22/12 2006 (med deltagelse af S.N., statsautoriseret revisor C.W.C., H.B., Nordea, og pensionsrådgiver S.G.), samt møde i min klients virksomhed den 12/1 2007, hvor alle ansatte deltog sammen med pensionsrådgiver S.G., og møde den 2/2 2007 i virksomheden ligeledes med deltagelse af alle ansatte, samt S.G. og I.L. fra Nordea, og endelig møde i virksomheden den 27/2 2007, ligeledes med alle ansatte og pensionsrådgiver I.L.
>
> Såvel under de forudgående møder som under mødet den 2/2 2007, hvor helbredserklæringen blev underskrevet af min klient, havde hendes ægtefælle og indehaver af bandagistvirksomheden oplyst, at min klient havde været sygemeldt fra den 11/5 2004, og at hun frem til tidspunktet for aftalens indgåelse i kortere perioder havde arbejdet i virksomheden med nedsat arbejdstid.
>
> Det blev af ægtefællen, S.N., oplyst, at det var af væsentlig betydning ved indgåelse af pensionsaftalen, at alle ansatte kunne være omfattet heraf, også den sygemeldte ægtefælle.
>
> Hertil svarende Deres forsikringsrådgiver, S.G. både den 22/12 2006, 12/1 2007 og 27/2 2007, at han ikke ønskede at modtage andre oplysninger om sygdommen eller forløbet, men hvorvidt min klient var i stand til at besvare helbredserklæringens 3 spørgsmål benægtende.
> …
> Situationen var således den under forhandlingerne om aftalens indgåelse fra december 2006 til 27/2 2007 i overensstemmelse med speciallægeerklæringens indhold, at den antidepressive behandling fortsatte med henblik på at min klient kunne vende tilbage til sit arbejde.

At Deres forsikringsrådgiver, S.G., udtrykte det således, at han ikke ønskede at modtage for mange eller nærmere oplysninger om sygdomsforløbet, men blot ville have bekræftet, at helbredserklæringens spørgsmål kunne besvares benægtende, kan alene tages som udtryk for, at Nordea var stærkt interesseret i at tegne nye forsikringsaftaler om firmapension, og dermed ville lade den eventuelle tvivl om grundlaget herfor komme min klient til gode, idet der ikke var andre krav end besvarelsen af de stillede spørgsmål.

Det er som bekendt Nordea der har formuleret de afgørende spørgsmål, og min klient har hverken søgt eller været i gang med at ansøge, eller var indstillet, eller godkendt, eller ansat i noget fleksjob eller skånejob på aftaletidspunktet.

Det forhold, at Deres forsikringsrådgiver udtrykkelig præciserer, at han ikke ønsker at modtage yderligere oplysninger, kan derfor ikke fortolkes i min klients disfavør. Tværtimod.

Såfremt De måtte have interesse i løbende at modtage yderligere helbredsoplysninger, såvel under som efter forsikringens tegning, har selskabet haft rig mulighed for at afkræve min klient sådanne supplerende oplysninger, jfr. FAL § 8 - 10, og herunder særligt § 9."

Selskabet anførte herefter i skrivelse af 30/9 2008 til klagerens advokat bl.a.:

"I tab af erhvervsevne-forsikringer er forsikringsbegivenheden *nedsættelsen af erhvervsevnen*, dvs. at der gælder et skadevirkningsprincip. Det centrale er altså her, *om det dækningsberettigede erhvervsevnetab, det vil sige nedsættelse af erhvervsevnen med 1/2, er opstået i forsikringstiden.*

Det fremgår af oplysningerne i sagen, at Deres klient ikke har genoptaget arbejdet siden revalideringsforsøget i 2005, som måtte opgives, og det er derfor vores opfattelse ud fra dette og de øvrige oplysninger i sagen, at Deres klients erhvervsevne allerede inden tegningstidspunktet var nedsat med 1/2.

Efter en fornyet gennemgang af sagen er vi enige i, at Deres klient på Førtidspensionserklæringen har afgivet korrekte oplysninger i forhold til de formulerede spørgsmål, men dette ændrer ikke ved, at der for forsikringen gælder et skadesvirkningsprincip, og at der derfor ikke er dækning for en forsikringsbegivenhed, der er indtrådt før tegningstidspunktet."

Selskabets advokat har i skrivelse af 24/3 2009 til nævnet bl.a. anført:

"Forsikringsbetingelserne fastslår, at den ret kan opstå '... *hvis forsikrede får nedsat sin erhvervsevne',* (min udh.) og definerer videre, at nedsat erhvervsevne foreligger, når den forsikrede '... *ikke længere'* skønnes at være i stand til at fortjene en indkomst.

Forsikringsbetingelserne viser således tydeligt, at den forsikrede alene har dækning, hvis forsikringsbegivenheden indtræder i forsikringstiden, altså efter at forsikringen er etableret; og at forsikringsbegivenheden er, at erhvervsevnen nedsættes i erstatningsberettigende grad. Der gælder dermed efter forsikringsaftalens ordlyd et skadevirkningsprincip for dækningen. Det understøttes yderligere af, at den forsikringssøgende, inden forsikringen etableres, skal afgive helbredsoplysninger. Selskabet ønsker derved at afskære dækning for skadevirkninger, der er manifesteret inden, forsikringen bliver etableret..

Det fremgår af de lægelige og kommunale sagsakter - og det ses ikke at være bestridt - at klagerens erhvervsevne ikke på noget tidspunkt siden hendes første kontakt til V. Sygehus' psykiatrisk afdeling i efteråret 2003 har været på mere end halvdelen.

Jeg gør derfor gældende, at klageren ikke har dokumenteret, at der er indtruffet en forsikringsbegivenhed i forsikringstiden. Klageren er derfor ikke berettiget til dækning under den etablerede forsikring.

Jeg mener desuden, der er grund til at vurdere forholdene i forbindelse med oprettelsen af forsikringen.
…
Det fremgår tydeligt af referaterne af klagerens og ægtefællens samtaler med kommunen, at klageren helt tilbage på tidspunkt omkring årsskiftet 2005/06 ønskede at overgå til beskæftigelse i flexjob, og at hendes ansættelse alene blev opretholdt, fordi det netop var ægtefællen, der var arbejdsgiver og derved kunne holde hånden over hende. Klageren blev ved sin indmeldelse i pensionsordningen stillet spørgsmål om bl.a. flexjob. Det må dermed have stået klageren utvetydigt klart, at disse forhold var af endog meget væsentlig betydning for selskabet.

Efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats §§ 69 og 70 er det kommunen, der skal *'sørge for'* at personer under 65 år med varige begrænsninger i arbejdsevnen får mulighed for ansættelse i fleksjob og skal give tilbud om sådan ansættelse.
Der kan derfor måske argumenteres for, at en borger formelt ikke efter loven *kan* 'ansøge' om et fleksjob, og at klageren følgelig ikke formelt har 'ansøgt' om et flexjob; og kommunen (derfor) heller ikke - formelt - har behandlet eller givet 'afslag' på sådan flexjobansøgning.

Som det fremgår ovenfor, har klageren imidlertid på et møde den 9. januar 2006 med kommunen tilkendegivet, at hun '... *ønsker, at der arbejdes på, at der oprettes et flexjob'.* Kommunen fandt det *'nærliggende'* at tage stilling til muligheden for oprettelse af et flexjob, og iværksatte i overensstemmelse med lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, kapitel 13, initiativer for at udrede, om der var grundlag for det. Kommunen indhentede til det formål en speciallægeerklæring, og konkluderede på grundlag af den, at det ikke aktuelt var grundlag for tildeling af et fleksjob.

Det ligger derfor fast, at kommunen med klagerens viden og bifald har foretaget konkret sagsbehandling med henblik på vurdering af flexjob.

Kommunens manglende afgørelse beror i det hele på, at den efter at have modtaget psykiater E.A.s erklæring af 7. februar 2006 valgte at se tiden an i stedet for at træffe en formel afgørelse. Det fremstår ikke som overensstemmende med god forvaltningsskik.

Ud fra en almen sproglig forståelse må klageren anses for at have *'søgt'* et fleksjob. Klageren har derfor afgivet urigtige helbredsoplysninger, og indklagede ville ikke have antaget forsikringen, hvis de korrekte forhold havde været kendt.

Jeg gør gældende, at det må eller burde have stået klageren umisforståelig klart, at omstændighederne omkring klagerens tilkendegivelse af interesse i og kommunens undersøgelse af mulighederne for et flexjob var af væsentlig betydning for selskabet, og at selskabet ikke ville have antaget forsikringen, hvis det var blevet gjort bekendt hermed. Klageren har dermed fortiet en omstændighed af betydning for selskabet.

Klageren har fremkaldt og/eller udnyttet den vildfarelse hos selskabet, at hun var 'ansat' på andet end proforma vilkår i sin ægtefælles daværende virksomhed, og at hun derfor havde en arbejdsevne i behold. Jeg gør gældende, at klageren har været bevidst om dette og om, at det har virket motiverende på indklagede ved optagelsen i en arbejdsgiveradministreret pensionsordning.

Jeg gør videre gældende, at klagerens forhold har været af en sådan art, at det vil stride imod almindelig hæderlighed at gøre aftale gældende om, at indklagede skal bære den forsikringsmæssige risiko for en (kronisk) erhvervsevnenedsættelse, som allerede var indtruffet og konstateret på tidspunkt for underskriften af forsikringsbegæringen; en risiko, som klageren og hendes ægtefælle~arbejdsgiver var opmærksom på, men som indklagede ikke kendte, ikke kunne kende og ikke blev gjort opmærksom på.

Jeg gør derfor gældende, at aftalen er ugyldig i medfør af forsikringsaftalelovens § 4, subsidiært efter aftalelovens § 30, stk. 1. Subsidiært gør jeg gældende, at aftalen i medfør af aftalelovens § 36, stk. 1 må tilsidesættes i sin helhed, eller i det mindste for så vidt angår forsikringsdækningerne ved død og invaliditet."

På sekretariatets foranledning har selskabets advokat i skrivelse af 8/9 2009 fremsendt udtalelser fra de tre medarbejdere, H.B., S.G. og I.L., som efter klagerens opfattelse blev bekendt med hendes helbredsmæssige situation i forbindelse med informationsmødet i virksomheden afholdt den 2/2 2007.

I udtalelse dateret 2/9 2009 af H.B. hedder det bl.a.:

"Min indgangsvinkel og deltagelse i mødet var ene og alene den 'bankmæssige' - dvs. selskabets økonomiske og driftsmæssige forhold. For så vidt etableringen af pensionsordningen for virksomhedens medarbejdere var min rolle alene at skabe kontakten mellem selskabets ledelse og Nordea Liv & Pension. Jeg var således ikke involveret i forsikringsmæssige spørgsmål eller i selve indtegningen af pensionsordningen.

Jeg har ingen erindringer om at have mødt J.B.N. eller at jeg på mødet den 20.12.2009 eller tidligere skulle have modtaget nogen oplysninger om hendes ansættelsesvilkår eller helbredsmæssige forhold."

S.G. har i udtalelse af 2/9 2009 bl.a. oplyst:

"Jeg har ikke mødt J.B.N. i forbindelse med indledende møder, og har ingen konkrete erindringer om at have mødt J.B.N. senere i forbindelse med informationsmødet. Jeg har ikke givet rådgivning til J. i forbindelse med etableringen af pensionsordningen.

I forbindelse med etableringen af pensionsordningen tilkendegav S.N., der var indehaver af virksomheden, at samtlige medarbejdere ønskedes omfattet af pensionsdækningen. Det er helt sædvanligt, og gav ikke anledning til drøftelser.

Jeg orienterede S.N. om, at ordningen ville kunne etableres mod afgivelse af 'førtidspensionserklæring' og redegjorde for, at de spørgsmål, skulle besvares af de medarbejdere, der skulle omfattes, var:

1. Er der rejst ansøgning om offentlig førtidspension/invaliditetsydelse?
2. Er du indstillet eller tilkendt offentlig førtidspension/invaliditetsydelse? og
3. Har du søgt, søger du, er du indstillet eller godkendt til eller er du ansat i fleksjob eller skånejob?

Jeg blev ikke i den forbindelse fra S.N. eller andre stillet uddybende spørgsmål til 'fortolkning' af, hvordan de tre spørgsmål skulle forstås. Der var derfor ingen naturlig anledning til at drøfte de konkrete helbredsforhold for nogen af virksomhedens ansatte, og jeg mindes ikke nærmere at have drøftet J.B.N.s specifikke forhold.

Jeg har ingen konkret erindring om, at jeg på noget tidspunkt forud for tegningen af J.B.N.s forsikring skulle være blevet gjort bekendt med - og jeg har ikke gjort nogen optegnelser i mine notater om - hverken, at hun skulle have været '... *sygemeldt fra den 11. maj 2004'* eller at hun siden det tidspunkt alene '... *frem til tidspunktet for aftalens indgåelse i kortere perioder havde arbejdet i virksomheden med nedsat arbejdstid'.* Det var min opfattelse at J.B.N. arbejdede normalt i virksomheden, og jeg har ingen erindring om at hun var sygemeldt på det tidspunkt hvor pensionsordningen blev etableret.
…
Jeg kan således sammenfattende ikke genkende beskrivelsen i advokat E.Aa.P.s brev af 30. juni 2008, om at jeg skulle have meddelt, at jeg *'...ikke ønskede at modtage andre oplysninger om sygdommen eller forløbet'.* Dette spørgsmål var ganske enkelt aldrig aktuelt, efter at jeg havde orienteret om indtegningsforholdene og vilkårene."

Af udtalelse dateret 3/9 2009 af I.L. fremgår bl.a.:

"S.N., J.B.N.s ægtefælle og indehaver af virksomheden, tilkendegav i forbindelse med etableringen af pensionsordningen, at han ønskede, at alle medarbejdere skulle omfattes af pensionsordningen. I forbindelse med etableringen gennemgik enten jeg eller S.G. spørgsmålene på 'førtidspensionserklæringen', som alle medarbejdere skulle udfylde for at blive indtegnet i pensionsordningen med minimum- dækninger. Jeg mindes ikke, at vi i den forbindelse drøftede J.B.N.s konkrete helbredsforhold, og 'førtidspensionserklæringen' gav ikke anledning til yderligere drøftelser.

Jeg erindrer, at jeg på et tidspunkt er gjort bekendt med, at J.B.N. på et tidligere tidspunkt havde været sygemeldt i en periode, men jeg har ikke fået beskrevet de nærmere omstændigheder eller omfanget af en sådan sygdom og sygemelding, og der har ikke på den baggrund været anledning til at modtage, og jeg er heller ikke blevet tilbudt, yderligere oplysninger om hendes sygdom.

Jeg erindrer ligeledes, at jeg på et tidspunkt er blevet gjort bekendt med, at J.B.N. arbejdede med nedsat arbejdstid, men jeg har ikke fæstnet mig ved dette, idet det ikke er usædvanligt i mindre ægtefælleejede virksomheder, at hustruen arbejder på nedsat tid. Jeg var ligeledes bekendt med at J.B.N. på et tidligere tidspunkt havde arbejdet på nedsat tid pga. sygdom, uden at jeg dog havde noget kendskab til årsagen eller omfanget heraf. Jeg har derimod ingen erindring om, at jeg skulle være blevet orienteret om, at J.B.N. var sygemeldt på det tidspunkt, hvor pensionsordningen blev etableret, eller af hvilken årsag, og det var min opfattelse, at hun arbejdede normalt i virksomheden, men dog ikke på fuld tid.

Jeg er således ikke gjort bekendt med, om eller at J.B.N. muligvis led af en langvarig eller alvorlig sygdom, eller at J.B.N. og/eller hendes ægtefælle havde drøftet mulighederne for etablering af et fleksjob for J.B.N., og der har ikke været oplyst forhold, som har givet anledning til diskussion om, hvorvidt et eller flere af de 3 spørgsmål i 'førtidspensionserklæringen'

muligvis kunne eller skulle besvares bekræftende. I en situation hvor der er tvivl omkring besvarelsen af spørgsmål i en helbredserklæring er jeg sikker på, at jeg ville have forelagt spørgsmålet for hovedkontoret, idet jeg i min rådgivning ikke går ind i en vurdering af en konkret sygdom, ligesom jeg ikke rådgiver om, hvordan helbredsspørgsmål skal besvares."

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"**§ 2. Hvornår begynder selskabets ansvar**
Er der ikke aftalt andet, begynder ansvaret den dag, hvor forsikringstageren har underskrevet begæringen og afleveret den og de nødvendige helbredsoplysninger til selskabet eller dets repræsentant forudsat, at begæringen og helbredsoplysningerne kan accepteres af selskabet uden forbehold

eller

den dag, hvor forsikringstageren har afleveret eller sendt sin accept af et tilbud på særlige vilkår (fx forhøjet indbetaling eller indskrænkning i retten til præmiefritagelse/udbetaling af invalideydelse) til selskabet.
…
A. Invalidepension og præmiefritagelse

Generelt

Er forsikringen oprettet med ret til invalidepension og/eller præmiefritagelse ved nedsat erhvervsevne, gælder følgende regler:

Forsikrede har ret til invalidepension og/eller præmiefritagelse, hvis forsikrede får nedsat sin erhvervsevne på grund af sygdom eller ulykkestilfælde, uden at det skyldes forsæt, således at erhvervsevnen er nedsat til 1/3 eller derunder af den fulde erhvervsevne.

Nedsat erhvervsevne, der berettiger til udbetaling af invalidepension og/eller præmiefritagelse, foreligger, når den forsikrede ikke længere skønnes at være i stand til ved passende beskæftigelse - bedømt under hensyn til forsikredes nuværende helbredstilstand, uddannelse og tidligere virksomhed - at tjene mere end 1/3 af, hvad der i samme egn er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder.

Subjektive klager over smerter, gener o.lign., berettiger ikke til invalidepension og/eller præmiefritagelse, medmindre der ved lægelig eller anden helbredsmæssig undersøgelse kan påvises objektive tegn på, at erhvervsevnen er nedsat i tilstrækkelig grad."

Af pensionsoversigten pr. 1/2 2008 fremgår bl.a.:

"Særlige vilkår til forsikringsbetingelserne
Ret til fuld præmiefritagelse respektive udbetaling af fuld invalideydelse opnås, hvis erhvervsevnen nedsættes til 1/2 eller derunder af den fulde erhvervsevne."

Nævnet udtaler:
Forsikringsbegivenheden ved dækning for et nærmere angivet erhvervsevnetab er efter nævnets opfattelse det tidspunkt, hvor erhvervsevnetabet når den i forsikringsbetingelserne angivne størrelse. Forsikringsbegivenheden vurderes således efter skadevirkningsprincippet.

Efter sin gennemgang af sagen må nævnet som ubestridt lægge til grund, at klageren på tidspunktet for optagelse i pensionsordningen pr. 1/2 2007 var i et ansættelsesforhold, som hun i hvert fald ikke siden foråret 2006 havde bestridt på nogen måde. Efter de foreliggende oplysninger finder nævnet ikke anledning til at tro, at dette skyldtes andre årsager end rent helbredsmæssige, og nævnet finder det derfor ubetænkeligt at antage, at klageren var erhvervsudygtig på optagelsestidspunktet. Klageren har derfor ikke krav på dækning efter den forsikringsaftale, der blev indgået.

Klagerens advokat har imidlertid bl.a. gjort gældende, at flere af selskabets pensionsrådgivere var bekendt med klagerens helbredsmæssige situation på optagelsestidspunktet. Det er herefter spørgsmålet, om selskabets rådgivere burde have gjort klageren opmærksom på, at hun risikerede ikke at være dækket ved invaliditet. Det er imidlertid nævnets opfattelse, at klageren ikke ville kunne få etableret invalidepensionsdækning i et andet selskab. Klageren er dermed ikke blevet påført et tab som følge af en eventuel mangelfuld rådgivning.

Herefter

b e s t e m m e s :

Klagen kan ikke tages til følge.

Marianne Højgaard Pedersen
formand